

Curatorial > SONDES

Amb aquesta secció, RWM continua una línia de programació destinada a explorar el complex mapa de l'art sonor des de punts de vista diferents organitzats en cicles de comissariat.

SONDES arrenca de les contraposicions conceptuals de Marshall McLuhan per a analitzar i exposar com la recerca d'un nou llenguatge sònic es va accelerar després del col·lapse de la tonalitat del segle XX. La sèrie observa les diferents sondes i experiments que es van llançar al llarg del segle passat a la recerca de nous recursos musicals i d'una nova estètica per a adequar la música a un món transformat i desorientat per la tecnologia.

A càrrec de Chris Cutler.

Continguts del PDF:

01. Llista de temes

02. Notes

03. Crèdits i agraiments

04. Llicència

A principis dels setanta, Chris Cutler va co-fundar The Ottawa Music Company –una orquestra de 22 compositors de rock– abans d'incorporar-se a les files del grup experimental britànic Henry Cow. Posteriorment va co-fundar diversos grups amb membres de diferents nacionalitats, com ara Art Bears, News from Babel, Cassiber, The (ec) Nudes, p53 i The Science Group, a més de ser membre permanent de les bandes americanes Pere Ubu, Hail i The Wooden Birds. D'altra banda, Cutler ha participat en nombrosos projectes teatrals, cinematogràfics i radiofònics, i segueix col·laborant amb Fred Frith, Zeena Parkins, Jon Rose, Tim Hodgkinson, David Thomas, Peter Blegvad, Daan Vandewalle, Ikue Mori, Lotte Anker, Stevan Tickmayer, Annie Gosfield i els compositors espectralistes Iancu Dumitrescu i Ana Maria Avram. També és membre permanent dels grups The Bad Boys (Cage, Stockhausen, Fluxus...), The Artaud Beats i The Artbears Songbook.

Entre els seus projectes recents destaquen encàrrecs per a la ràdio, diverses bandes sonores, peces per al Hyperion Ensemble, Signe de Trois per a sistema multi-canal, un projecte d'un any de durada de paisatges sonors diaris per a l'emissora londinenca Resonance FM i p53 per a orquestra i solistes. És el fundador i director del segell independent ReR Megacorp i del servei de distribució artística Gallery and Academic, editor de les antologies *Unfiled*, i autor de *File Under Popular*, a més de molts altres articles publicats en setze llengües. Durant un temps va formar part del professorat de la Museum School a Boston i imparteix classes arreu del món sobre temes relacionats amb la música i la teoria.

www.ccutler.com/ccutler

SONDES #24.2

Auxiliars

Auxiliars recopila materials relacionats amb cada episodi de SONDES per oferir una visió més àmplia i immediata del tema tractat. Són una mostra, més que un vehicle d'escolta profunda; una pista del que es podria trobar investigant més a fons, i per això la majoria són fragments editats de peces més llargues. La idea és també mirar de donar el mateix protagonisme al perifèric i al central, per evitar privilegiar el que se sol considerar seriós per damunt dels anomenats gèneres populars. Aquest auxiliar narra les múltiples aventures que les joguines han protagonitzat sobre escenaris de rock, bandes sonores de pel·lícules, sales de concerts, galeries i enregistraments de tota mena.

01. Llista de temes

[00:00 Gregorio Paniagua, "Anakrousis", 1978]

[00:09 Entrevista a Lexa Walsh (fragment), 2009]

Gravada per la premsa eslovena durant una residència de Walsh al Museu d'Art Transitori de Ljubljana.

[00:57 Carl Reinecke, "Kinder Symphonie Op.239" (fragments), 1897]

Nascut a Altona, Dinamarca, que després va esdevenir Alemanya, Reinecke va començar a compondre als set anys i va fer la seva primera aparició pública als dotze. Després de traslladar-se a Leipzig, va estudiar amb Mendelssohn, Liszt i Schumann i es va convertir en pianista de la cort per a Christian VIII, a Copenhaguen. Després se'n va anar a París, més tard a Colònia, on va ensenyar al conservatori, i va continuar traslladant-se i passant de feina en feina, totes elles d'alta volada, fins a retirar-se per concentrar-se en la composició. Va publicar unes tres-cents obres. La seva simfonia de joguines segueix la tradició establerta i incorpora cites d'altres obres.

[02:05 Pascal Comelade, "Dali's Car" (fragments), 1994]

Artista, compositor i arranador francès que va començar a treballar amb electrònica durant la dècada dels setanta, abans d'especialitzar-se en els instruments de joguina i fundar la Bel Canto Orchestra a principis dels anys vuitanta. És responsable d'un extens i impressionant catàleg d'enregistraments, la majoria d'ells amb joguines. Aquesta és la seva versió del clàssic instrumental de Don Van Vliet.

[02:49 Toychestra, "Bollyshag" (fragments), 2002]

Formada l'any 1996, Toychestra van començar a treballar amb joguines mentre treballaven en un encàrrec per a un festival de música experimental de dones a San Francisco. Van començar tocant instruments convencionals, però ben aviat es van entregar a les joguines, molt més interessants. Al principi componien tot improvisant i formalitzant més tard les parts que funcionaven millor. Des de llavors han continuat treballant i fent gires d'una manera o una altra.

[04:48 Martin Klapper / Roger Turner, "Krach!" (fragments), 1998]

Klapper, compositor i cineasta txec, avui establert a Dinamarca, és músic i artista visual i treballa principalment en el camp del collage, l'assemblatge i la tècnica mixta. En contextos musicals, generalment s'envolta de joguines i del desordre quotidià. Ha treballat amb una llarga llista de músics improvisadors, però el seu duo més notable ha estat segurament amb el percussionista britànic Roger Turner, summament creatiu i innovador, i massa prolífic per detallar aquí la seva llista d'assoliments musicals.

[06:03 HK Gruber, "Frankenstein!!" (fragment), 1976-7]

Heinz Karl Gruber és un compositor, director d'orquestra, baixista i cantant austríac, una figura destacada de l'anomenada Tercera Escola de Viena. El seu "Frankenstein!!" – un "pandemonium per chansonnier i orquestra fet amb rimes infantils d'H.C. Artmann" es va estrenar el 1978 amb la Royal Liverpool

[Judy Dunaway]

Philharmonic Orchestra sota la direcció de Simon Rattle i el propi Gruber com a solista vocal. De les nombroses joguines que inclou la peça, va escriure: “La desmitificació de vilans heroics o herois vilans d’Artmann troba un paral·lelisme musical en (...) l’alienació persistent del so orquestral convencional amb un armari ple d’instruments de joguina. Per més pintoresc o divertit que resulti l’efecte visual de les joguines, la seva funció principal és més musical que no pas de joc: fins i tot els cavalls de plàstic tenen la seva funció harmònica / motívica”.

[06:52 Sugarconnection, “Sense títol” (fragments), 1994]

Quan els alemanys Frank Schultz i Axel Otto, col·laboradors de tota la vida, van conèixer la virtuosa nord-americana de les joguines Anna Homler el 1993, van descobrir ràpidament que compartien una inclinació pels pastissos, d’aquí el nom que van adoptar per al seu projecte conjunt. Anna i Axel utilitzaven joguines, ella exclusivament.

[08:01 Pascal Comelade, “El Misteri del Triangle del Vermut” (fragments), 2009]

[09:25 Warren Burt, “Three Inverse Genera” (fragment), 1989-90]

Warren Burt és un compositor extraordinàriament prolífic nascut als Estats Units, conegut per les seves peces de text o electroacústiques, així com les seves instal·lacions. Avui viu a Austràlia. Els diapasons van ser la base dels primers pianos de joguina, i Warren els fa servir aquí en el seu estat original. És una de les moltes peces amb diapasons que va escriure, en aquest cas per quatre intèrprets, cadascun amb un conjunt de diapasons adaptats a un sistema de dinou tons. Va ser enregistrada en un graner, o sigui que potser senti arbustos de fons.

[10:55 Kyle Gann, “Charing Cross” (fragment), 2007]

Kyle Gann és un professor nord-americà de música, crític, compositor i un destacat pioner (i historiador) dels denominats serrells inconformistes de la música contemporània. El seu propi treball tendeix al microtonal, emprant solament l’entonació i amb freqüència inclou electrònica. També està molt interessat per l’exploració dels polirritmes, a través de bucles, ostinati i extrapolacions isorítmiques que entren i surten de fase, i utilitza tècniques rítmiques derivades del hopi, el zuni i d’altres músiques natives americanes. En resum, tot un experimentalista. “Charing Cross”, diu, “es mou entre acords basats en els harmònics 7, 9, 11 i 13, així com en la tònica i en 15/14 (un 17è harmònic virtual, encara que en realitat una mica més exòtic). Fent servir un programa que em permetia afegir microtons lliurement a mesura que avançava, vaig acabar amb 39 tons per octava. La primera línia de baix va començar a sonar al meu cap quan estava assegut en un banc a la vora del Tàmesi prop de l’estació de metro de Charing Cross a Londres, i em vaig posar a compondre la peça en un tovalló del restaurant italià a l’aire lliure més proper”.

[12:12 Colleen et els Boîtes à Musique, “A Bear Is Trapped”, 2006]

Colleen, també coneguda com Cécile Schott, és una compositora i intèrpret francesa, actualment establerta a Espanya, associada principalment a la música electrònica o ambiental. El seu EP de 14 temes, *Colleen et els Boîtes à Musique*, va ser inicialment un programa de ràdio per a l’Atelier de Création Radiophonique de France Culture, per al qual va tenir l’oportunitat de treballar exclusivament amb caixes de música, en la seva majoria antigues, i algunes prou grans per tocar-les, com mbiras, amb els dits. La significació ambigua i matisada de les caixes de música a les bandes sonores de pel·lícules va ser una inspiració important, i en la versió de ràdio utilitza fragments evocadors de diàlegs cinematogràfics, lamentablement absents en la versió gravada, per raons de drets d’autor.

[14:01 Rhian Sheehan, “La Boîte à Musique” (fragment), 2013]

Rhian Sheehan és un productor de música i compositor per a cinema de Nova Zelanda, responsable de nombroses partitures de pel·lícules, programes de televisió, documentals, publicitat i espectacles 360° per a planetaris. També ha enregistrat discos de música instrumental atmosfèrica. Aquest tema és d’un d’aquests àlbums.

[15:45 Judy Dunaway, “For Chorus With Balloons” (fragment), 1999]

Judy Dunaway és una compositora, improvisadora i creadora d’instal·lacions de so nord-americana. Entre 1990 i 1995 va tocar la guitarra i va cantar a l’Evan

[Maciunas Ensemble]

Gallagher Little Band, i l'any 95 va decidir concentrar les seves energies en el globus, un instrument que havia reviscut per darrera vegada als seixanta. Va esdevenir el seu instrument principal, i Dunaway és avui el seu principal exponent, amb més de 30 obres per a globus al seu catàleg. Aquí aprofita al màxim els glissandi vocals simultanis en els quals amb prou feines es poden distingir els cantants dels globus.

[16:53 Ricardo Arias i Jim Denley, "Sense títol" (fragment), 2011]

Ricardo Arias és un improvisador colombià que actualment viu a Nova York i toca el que ell anomena el kit de globus baix, amb un globus de làtex molt gran. És professor associat a la Universitat dels Andes, a Bogotà. Jim Denley és un intèrpret de vents i improvisador australià.

[18:51 Pascal Comelade, "Sequences Païennes. Séquence 1" (fragment), 1979]

Una producció primerenca en la qual Comelade utilitza capes de saxòfons de joguina de plàstic.

[19:40 John Zorn, "Enoken" (fragments), 1985]

Heus aquí un altre incondicional de la simfonia de joguines clàssica: el cant d'ocells. De fet, tot un mostrar! I un ús força menys literal en mans del virtuós, compositor i saxofonista John Zorn, a mitjan anys vuitanta.

[21:22 Toychestra, "Sittin' Pretty", 2002]

[21:59 Frank Pahl & Klimpereï, "Ladies Kisses" (fragment), 2001]

Frank Pahl és un músic i compositor establert a Michigan, que treballa en diversos estils, inclòs el "pop de joguina" o música feta amb joguines.

[23:46 Pierre Bastien, "Mysteriana" (fragment), 1988]

Compositor francès i constructor d'instruments, a més de membre, a les acaballes dels vuitanta, de l'Orquestra Bel Canto de Pascal Comelade. L'any 87 va decidir dedicar-se de ple a la seva creixent orquestra de Mecanium: uns autòmats musicals fets amb Meccano i accionats per giradiscos de gramòfon o motors elèctrics que toquen una àmplia varietat d'instruments de percussió i de corda. Acostumen a anar acompanyats per un o més intèrprets humans, però sovint també funcionen sols en format d'instal·lació. Aquí Bastien toca el violoncel mentre els Mecanium s'ocupen del piano i la bateria.

[25:38 Maciunas Ensemble, "Blowing" (fragment), 1993]

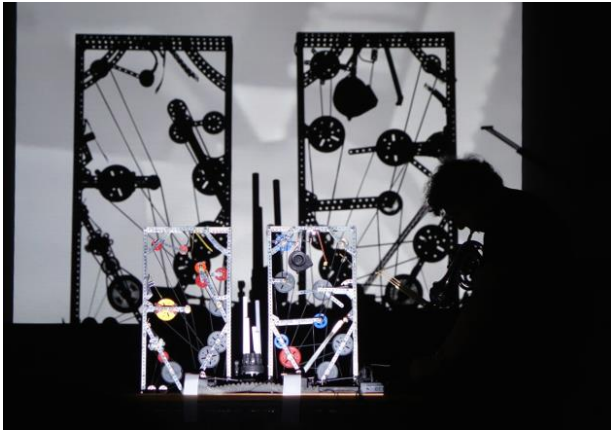
El Maciunas Ensemble es va fundar l'any 1968 de la mà de tres músics, acadèmics i artistes sonors holandesos: Paul Panhuysen, Remko Scha i Jan van Riet. Mai no van assajar ni van interpretar peces preconcebudes, encara que sovint escoltaven i discutien els enregistraments de la seva improvisació anterior abans de llançar-se a la següent. Cada sessió es va enregistrar i la seva instrumentació sovint consistia en allò que tenien a mà. Panhuysen considera que el seu mètode és similar a la tradició oral que potencia la música popular. Per "Blowing", sembla que el que tenien més a mà eren ampolles.

[26:39 The Wackids, "Killing in the Name", 2017]

Aquest trio de versions de Bordeaux toca instruments de joguina amb actitud. Durant anys van treballar en festivals de carrer, bars, festes privades i escoles fins que, l'any 2009, van llançar un programa que abasta cinquanta anys d'història del rock clàssic anomenat, per descomptat, "World Tour". Aquest els va dur a escenaris més grans, amb els mateixos instruments de joguina, ara amplificats. Des de llavors, el seu humor sec, la precisió en la interpretació, un comportament rocker exagerat, i els arranjaments clars i intel·ligents, els han assegurat l'èxit. Aquesta és la seva versió de el "Killing in the Name" de Rage Against the Machine. I ja que ho pregunteu, aquest instrument de xiulet agut tan estrany és un otamatone, un sintetitzador electrònic de joguina japonès desenvolupat el 1998 que s'assembla una mica a un saxòfon blanc primet i miniaturitzat.

[27:59 The Bottle Boys, "Billy Jean" (fragment), 2014]

Al setembre de 2005, en una festa del Departament de Musicologia de la Universitat de Copenhaguen, uns quants músics van decidir practicar una estona amb ampolles de cervesa mig buides i després entretenir l'audiència amb una interpretació de "Lemon Tree", el tema de Fool's Garden. Després de l'èxit, van continuar perfeccionant el procés: afinant les ampolles, enganxant-les (com en

[Pierre Bastien]

continuar perfeccionant el procés: afinant les ampolles, enganxant-les (com en una flauta de pan) i assignant diferents notes a diferents intèrprets. L'any 2006 van dur la seva música al carrer i, després de tres hores, es van adonar que eren desproporcionadament més rics. Així que en lloc de recuperar els dipòsits de les ampolles, van anar cap a casa per tal d'arranjar i practicar més. Aviat els van contractar per a un concert corporatiu de Royal Beer, i poc més tard van tocar a la tele nacional danesa. Des de llavors, han realitzat gires, han pujat vídeos a YouTube, han tocat a Hong Kong, Malàisia i els Estats Units, han enregistrat més anuncis de cervesa i refrescs i han fet concerts corporatius i actuacions televisives arreu del món. I tot això gràcies a unes quantes ampolles.

[29:12 Pierre Bastien, "Caravan", 1988]

Aquí teniu el Pierre a la corneta, el trombó valvular, el cello i l'òrgan, i els Mecanum tocant la mbira i el anklung.

[30:52 Gregorio Paniagua, "Anakrousis", 1978]

---

02. Notes

Sobre la durada i els talls

L'objectiu d'aquests programes és proporcionar una visió pràctica de les sondes analitzades. Normalment, això implica extreure fragments breus de peces musicals més llargues. I això, per descomptat, compromet la integritat i altera el context inherent als treballs originals. En algunes ocasions també he unit diferents seccions d'una mateixa peça per il·lustrar millor el tema. Per tant, els exemples que sonen als programes no es poden de confondre amb les pròpies obres. Sempre que veieu la paraula "fragment" després d'un títol en la transcripció del programa, es tracta d'un exemple, no de la composició tal com va

ser concebuda i dissenyada. Si alguna cosa us crida l'atenció, sisplau, aneu a l'original.

Notificació

Si voleu rebre un avís quan publiquem una nova sonda, envia un correu a remegacorp@dial.pipex.com amb "Probe Me" a l'assumpte.

---

03. Enllaços

www.toychestra.com
www.warrenburt.com
www.kylegann.com
colleenplays.org
www.judydunaway.com
www.tzadik.com
www.pierrebastien.com
thebottleboys.com

---

04. Crèdits i agraïments

Gravat a Studio Midi-Pyrénées. Enginyer de so: Bob Drake. Agraïments: Lexa Walsh, Peggy Monchaux, Pascal Comelade, Pierre Bastien, Anna Homler Frank Schultz, Judy Dunaway, David Petts, Philipp Broder Jørgensen, Cecile Schott.

---

06. Llicència

2019. Tots els drets reservats. © dels temes dels artistes i/o dels segells discogràfics. Ràdio Web MACBA és un projecte de recerca i divulgació sense ànim de lucre. S'han fet totes les gestions per identificar els propietaris dels drets d'autor. Qualsevol error o omissió accidental, que haurà de ser notificat per escrit a RWM, serà corregit en la mesura possible.